

มะเร็งร้ายชื่อคอร์รัปชั่น

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต VARAKORN@DPU.AC.TH

เมื่อวันอาทิตย์ที่ผ่านมาผมได้ไปร่วมงานมอบรางวัลชาวทุจริตเชิงสืบสวนยอดเยี่ยม ประจำปี 2548 ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย (Transparency Thailand) ที่คุณอานันท์ ปันยารชุน เป็นประธานและ ดร.จुरิ วิจิตวาทกร เป็นเลขาธิการ

มีผู้คนไปร่วมงานกันแน่นขนัดห้องประชุมโรงแรมเวียงใต้ด้วยความศรัทธาและเพื่อให้เกิดกำลังใจองค์การนี้ ซึ่งพยายามผลักดันการต่อต้านคอร์รัปชั่นในสังคมของเรา ได้ฟังการบรรยายของประธานที่กล่าวถึงคอร์รัปชั่นในบ้านเราอย่างเผ็ดร้อนและน่ารับฟัง และได้รับทราบการต่อสู้ปัญหาคอร์รัปชั่นโดยสื่อของบ้านเราอย่างน่าชื่นชม

รางวัลยอดเยี่ยมได้แก่ชาวสืบสวนนายทุนกว่านชื่อที่คืนนับพันไร่ในอำเภอปะทิว ชุมพร อย่างทุจริตจนในที่สุดเอาผิดทางกฎหมายได้ของหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ รางวัลเกียรติคุณคือเรื่องเครื่องทดสอบระเบิด CTX 9000 ของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ และรางวัลชมเชยคือเรื่องหุ้นบริษัทปิคนิคของหนังสือพิมพ์มติชน

ทั้งหมดนี้อยากทราบว่าใครทำอะไรเวลาไหนไว้ กรุณาดูได้ที่ Transparency-Thailand.org.

วันที่ 9 ธันวาคม 2548 เป็นวันต่อต้านคอร์รัปชั่นโลก บ้านเรามีการอภิปรายกันหลายแห่ง ในการอภิปรายเหล่านี้คำศัพท์ใหม่ที่เกิดขึ้นโดยการเสนอของ ดร.วุฒิพงษ์เพียรบจวิวัฒน์ ก็คือศิลปะแขนงใหม่ที่เรียกว่า "วิจิตรโจรกรรม" ซึ่งเป็นการคอร์รัปชั่นที่น่ากลัวที่สุด เพราะเป็นคอร์รัปชั่นอย่างถูกกฎหมาย เพราะคนคอร์รัปชั่นเป็นผู้เขียนกฎหมาย

ขอแนะนำเขียนในเรื่องคอร์รัปชั่นที่ผมได้เคยเขียนไว้มาปรับปรุงเพื่อสนับสนุนความพยายามของคนกลุ่มหนึ่งในบ้านเราที่ต้องการชี้ให้สังคมเห็นว่าคอร์รัปชั่นที่หนักหน่วงในบ้านเราเป็นมะเร็งร้ายที่กำลังทำร้ายสังคมของเราและของลูกหลานเราในอนาคต

ผู้เขียนนึกถึงการประชุมนานาชาติครั้งสำคัญ ในปี 1997 ที่กรุงลิมา ประเทศเปรู เรื่องคอร์รัปชั่นที่มีข้อสรุปที่น่าสนใจ บ่อยครั้งที่ผู้คนมักคิดว่าคอร์รัปชั่นเป็นเพียงเรื่องของการสูญเสียเงินทองที่ไม่ควรเสียไปเท่านั้นแต่แท้จริงแล้วคอร์รัปชั่นทำลายสังคมเราได้มากกว่านั้นมากมายนัก ผลเสียของคอร์รัปชั่นมีด้วยกันอย่างน้อย 7 ประการ ดังต่อไปนี้

(1) คอร์รัปชั่นบ่อนทำลายและเขาะกร่อนพื้นฐานศีลธรรมของ

ทุกสังคม การโกงกินไม่ว่าตามน้ำหรือทวนน้ำอย่างไม่ละอายมีสาเหตุอย่างกว้างขวางจะทำให้ผู้คนเห็นคอร์รัปชั่นเป็นเรื่องธรรมดา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้กระทำไม่ถูกลงโทษ อุปมาเหมือนกับครอบครัวใดที่พ่อแม่พูดกันถึงเรื่องลักขโมย คดโกง หลอกลวงคนอื่นอย่างเป็นเรื่องธรรมดา ครอบครัวนั้นย่อมมีมาตรฐานของศีลธรรมในระดับต่ำ ลูกหลานก็จะเลียนแบบ เห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องปกติ และก็จะกระทำการอื่นๆ ที่ขาดจริยธรรมอย่างกว้างขวางขึ้น

คอร์รัปชั่นเป็นเชื้อร้ายที่ติดกันได้ง่ายและทำให้เห็นสิ่งผิดเป็นถูก เห็นกงจักรเป็นดอกบัว คงไม่มีใครอยากเห็นสังคมไทยเป็นสังคมที่ขาดเข็มทิศศีลธรรม (moral compass) เขียวช้วนไม่รู้ว่าจะไรผิดอะไรคือถูก เสาคูณธรรมของสังคมไทยก็จะสั่นคลอนเพราะไม่รู้ว่าจะไรคือสิ่งที่ควรกระทำ

(2) คอร์รัปชั่นทำลายสิทธิทางสังคมและเศรษฐกิจของคนยากจนและคนอ่อนแอ คอร์รัปชั่นนั้นจำเป็นต้องมีอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ มีงานวิชาการที่เสนอว่าคอร์รัปชั่นเกี่ยวกับการผูกขาด (monopoly) + วิจารณ์ญาณ (discretion) - การรับผิดชอบ (accountability)

การผูกขาดและวิจารณ์ญาณเป็นสิ่งที่ผูกพันกับการมีอำนาจ ถ้าบุคคลหนึ่งมีการผูกขาดและมีโอกาสในการใช้วิจารณ์ญาณ (ไม่ว่าจะเกิดจากกฎหมายหรือสิ่งใดก็ตามที่) จะทำให้มีอำนาจ ยกตัวอย่างเช่น เป็นผู้สามารถตกลงในการจัดซื้อจัดจ้างคนเดียวและเลือกรายใดก็ได้ พลังคอร์รัปชั่นก็จะเกิดขึ้นอย่างรุนแรงถ้าไม่มี การรับผิดชอบต่อมาคนไว้

คนยากจนและคนอ่อนแอจะไม่มีโอกาสมีอำนาจเช่นนี้ การถูกทำลายสิทธิทางสังคม (ผู้หนึ่งถูกสิทธิเพราะผู้ชายเป็นผู้ ออกกฎหมาย คนไทยภูเขาได้รับสัญชาติยากเย็นถ้าไม่มีสีม่วงเข้มจัดติดปลายนิ้ว) และการถูกทำลายสิทธิทางเศรษฐกิจ (คนรวยได้โหนดที่ดินประเภทสีเทาเสมอ คนจนเหยื่อสีนามิ จำนวนหนึ่งสูญเสียความเป็นเจ้าของที่ดินที่เคยอยู่มาก) จึงมักเกิดขึ้น

(3) คอร์รัปชั่นทำให้ประชาธิปไตยอ่อนแอ คนรวยมีโอกาสมิสิทธิในเรื่องต่างๆ มากกว่าคนไม่มีเงิน ในสังคมที่คนมีเงินได้สิ่งต่างๆ ผ่านช่องทางคอร์รัปชั่นด้วยการใช้เงิน ตัวอย่างได้แก่ การให้เงินอุดหนุนปฏิบัติโดยคนรวย และต่อมาได้รับสัมปทานต่างๆ อย่างสะดวกจากคณะปฏิบัติ หรือการที่คนมีเงินซื้อเสียงเข้าไปเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือคนรวยใช้เงินซื้อบัตรประชาชน

ประชาธิปไตยอยู่ได้ด้วยศรัทธาของประชาชน ถ้าคนไม่เห็นว่าเป็นประชาธิปไตยให้ประโยชน์เพราะภายใต้ระบอบนี้ชุกชุมด้วยคอร์รัปชั่นจนทำให้คนมีสิทธิไม่เท่ากัน ผู้คนก็จะหันไปสู่อำนาจนิยม ซึ่งโดยแท้จริงแล้วภายใต้ระบอบนี้โอกาสที่คนจนจะมีสิทธิเท่าเทียมกับคนรวยจะยิ่งมีน้อยลง

(4) คอร์รัปชั่นบ่อนทำลายการศึกษา กฎหมาย ซึ่งเป็นพื้นฐานของทุกสังคม ในสังคมที่คอร์รัปชั่นชุกชุม กฎการศึกษาหรือแม้แต่กฎหมายก็ถูกละเลยหรือยกเว้นหรือแม้แต่ถูกแก้ไขเพื่อให้ได้มา

ซึ่งผลประโยชน์ในสังคมที่ยอมแพ้คอร์รัปชัน เงินจะ “ว่าง” ทุกสิ่งไม่ว่ากฎเกณฑ์ หรือกติกาได้อย่างง่ายดาย คนสามารถเข้าสู่ตำแหน่งด้วยการจ่ายเงินแหกกฎกติกาที่ตั้งไว้โดยไม่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม

(5) คอร์รัปชันหวังหนึ่งเดียวการพัฒนา คอร์รัปชันทำให้การจัดสรรทรัพยากรบิดเบือนมิได้เป็นไปตามหลักวิชา หากเป็นไปตามครรลองของการได้มาซึ่งเงิน การจัดซื้อจัดจ้างที่แพงเกินจริงเป็นการสูญเสียทรัพยากรที่สังคมมีอยู่จำกัดอย่างน่าเสียดาย ภาชีอาการที่จัดเก็บจากประชากรทุกบาทควรวีปใช้สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้จ่ายแบบกระเซอกันรั้ว สถานการณ์รั้วไหลเช่นนี้ยอมหนึ่งเดียวการพัฒนาประเทศเพราะทำให้การลงทุนทั้งในทรัพยากรมนุษย์และโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศอยู่ในระดับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

(6) คอร์รัปชันทำให้สังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยากไร้ไม่ได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจเสรี แนวโน้มของโลกในการใช้เศรษฐกิจเสรีเป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจปรากฏชัดขึ้นเป็นลำดับ การแข่งขันอย่างเสรีภายใต้ระบบเศรษฐกิจนี้ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการสนองตอบความต้องการของสมาชิกในสังคมและทำให้ผู้คนล้มตาอ้าปากได้ อย่างไรก็ดี เมื่อมีการแข่งขันก็ย่อมมีผู้แพ้และผู้ชนะ และบ่อยครั้งที่ผู้ยากไร้เป็นผู้แพ้

ภาครัฐจึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนช่วยเหลือมิให้คนยากไร้เป็นผู้แพ้อย่างหมดท่า แต่ถ้ากลไกภาครัฐเป็นง่อยเพราะคอร์รัปชันแล้ว การช่วยเหลือนี้ก็ไม่เป็นผล ดังเช่นการให้อินซอร์แกกซ์ตรกรหรือธุรกิจขนาดเล็ก หากคอร์รัปชันแพร่กระจายในสังคมคนยากไร้ก็ไม่ได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจเสรี จะกลายเป็นหอกดาบที่ทิ่มแทงคนยากจนและอ่อนแอในสังคมยิ่งขึ้นอีก

คอร์รัปชันเป็นโรคติดต่อที่น่ากลัวเพราะสามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วและรุนแรง ทั้งนี้ เนื่องจากผลประโยชน์อันหอมหวานที่บุคคลได้รับจากคอร์รัปชันที่ไม่ถูกลงโทษ

คอร์รัปชันเป็นพิษภัยอย่างร้ายแรงแก่สังคมโดยความเลวร้ายที่สุดของมันก็คือการทำลายความศรัทธาในความดีงาม ซึ่งเป็นฐานสำคัญของสังคมที่มีคุณภาพ

จะหยุดการแพร่กระจายของการติดเชื้อคอร์รัปชันได้อย่างชะงัดก็ด้วยการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างจริงจังและทันควันโดยไม่ปล่อยให้มันลุกลามจนเกิดผลเสียอย่างมหาศาลแก่ชาติ